

14.6.2019

Tuusulan kunta, kuntasuunnittelu, kaavoitus
Eno Leena
PL 60
04301 TUUSULA

Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausunto Tuusulan Kirkonkylän kampuksen asemakaavasta ja asemaavan muutosehdotuksesta (nro 3560)

HEL 2019-004870 T 10 03 01

Tuusulan kunta on pyytänyt Keski-Uudenmaan maakuntamuseolta lausuntoa Tuusulan Kirkonkylän kampuksen asemakaavan ja asemakaavan muutoksen kaavaehdotuksesta. Museo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Suunnittelualue sijoittuu Tuusulantien ja Järvenpääntien risteykseen Järvenpääntien itäpuolelle, noin kaksi kilometriä Hyrylästä pohjoiseen. Muutosalue käsittää Kirkonkylän koulun nykyisen tontin, peltoaluetta tontin itäpuolella sekä maantien aluetta Tuusulantiellä.

Asemakaava mahdollistaa nykyaikaisen koulukampuksen rakentamisen mukaan lukien Mattilan alueen päiväkotitoimintojen sijoittumisen alueelle. Alueelle osoitetaan tiloja n. 450 koululaiselle, 50 esikoululaiselle, 200 päiväkotilapselle ja 80 työntekijälle. Kaavaratkaisun toteuttamisen käytännön edellytys on olemassa olevan koulurakennuksen ja pihapiiriä täydentävän opettajien asuntolarakennuksen purkaminen koulukampuksen rakentamisen myötä.

Kaava-alueella on Rakennustoimisto Heikki Siikosen suunnittelema Kirkonkylän entinen kansakoulu, joka on rakennettu vuosina 1957–1958 tuolloisen kunnantalon läheisyyteen, Järvenpään ja Sipooseen vievien teiden risteykseen. Rakennusta on laajennettu useassa vaiheessa, vuosina 1989 ja 2009. Rakennuksessa toimii nykyisin Kirkonkylän alakoulu ja esiopetusryhmiä. Tuusulan kulttuurimaisema ja rakennuskanta -inventoinnissa (2014) Kirkonkylän koulun rakennus on osoitettu merkittäväksi (II luokan) rakennuskulttuurikohteeksi.

14.6.2019

Koulun vieressä on myös Heikki Siikosen suunnittelema, 1959 valmistunut kaksikerroksinen opettajien asuinrakennus (myös II luokan kohde) ja laaja pihamaa. Opettajien asuntolarakennuksella on kulttuurihistoriallista arvoa osana koulun toimintaa ja kunnan koululaitoksen historiaa. Lisäksi se edustaa 1950-luvulle tyypillistä pienimittakaavaista suunnittelua ja on laadukas esimerkki aikansa arkkitehtuurista. Rakennuksista on tehty yleispiirteinen rakennushistoriallinen selvitys ja dokumentointi kaava-aineiston liitteeksi (Tengbom Oy, 2018).

Tuusulan kulttuurimaisema ja rakennuskanta -inventoinnissa II luokan kohteilla on seuraava suojelusuositus: ”Rakennuksia saa purkaa vain erityisen pakottavasta syystä, joka täytyy perustella alan asiantuntijoita apuna käyttäen. Mahdollisia muutoksia saa tehdä rakennuksen ominaispiirteitä kunnioittaen ja muutoksissa tulee ottaa huomioon rakennusten historiallinen ilme ja aiempi muutoshistoria. Harkitut laajennukset tai muutokset ovat mahdollisia. Kohteita muutettaessa ja korjattaessa tulee Keski-Uudenmaan maakuntamuseolta pyytää lausuntoa rakennuslupaa, poikkeamislupaa tai suunnittelutarveratkaisua haettaessa.”

Koululla on toteutettu vuoden 2017 aikana kuntotutkimus- ja sisäilmäselvityksiä, joiden tulosten perusteella koulun 1950- ja 1980-luvulla rakennetut osat on laitettu osittaiseen käyttökieltoon (Lähde: Ympäristötekniikka 2017). Kuntotutkimuksessa todettiin, että koulun kaikissa rakennuksissa on havaittu vahvoja viitteitä rakenteissa olevista kosteusvaurioista. Suurin osa koulun toiminnasta on siirtynyt kevään 2018 aikana väistötiloihin. Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus on kieltänyt Kirkonkylän koulun 1950- ja 1990-luvun osissa olevien opetustilojen käytön oleskelutiloina siihen asti, kunnes terveyshaitta on poistettu. Asuntolarakennuksen rakenteet vastaavat koulurakennuksen rakenteita ja siksi on oletettavaa, että samankaltaisia kosteusongelmia on myös asuntolan rakenteissa. Kuntotutkimuksen perusteella uusimman, 2000-luvulla valmistuneen laajennusosan tilat ja tekninen kunto muodostavat edellytykset sen hyödyntämiseksi jatkossakin opetusrakennuksen osana.

Kohteisiin toteutetun maastokäynnin yhteydessä maakuntamuseon puolesta todettiin, että laajennusten ja useiden tila- ja materiaali muutosten myötä koulurakennuksen alkuperäiset arvot ovat vuosien saatossa heikentyneet. Kokonaisuudella on silti edelleen merkittävä paikallishistoriallinen arvo, ja rakennukset edustavat laadukasta aikakauden rakennussuunnittelua. Rakennusten purkamisen myötä kulttuurimaisemasta katoaa yksi ajalleen ominainen, arkkitehtonisesti ansiokas kokonaisuus. Keski-Uudenmaan maakuntamuseo joutuu kuitenkin valit-

14.6.2019

taen toteamaan, ettei rakennusten kunto tarjoa niiden säilyttämiselle realistisia edellytyksiä.

Museo ei ota kantaa kaava-aineistossa esitettyihin vaihtoehtoisin viite-suunnitelmiin uudisrakentamisen toteuttamisesta. Museo pitää kuitenkin tärkeänä, että kaavaehdotuksessa on huomioitu kohteen merkittävä ja näkyvä asema osana laajempaa kulttuurimaisemaa määräyksellä: ”Rakennuksen arkkitehtuurin tulee ilmentää rakennuksen käyttötarkoitusta ja sopeutua alueen maisema-arvoihin. Rakennuksen ja rakennelmien julkisivuissa tulee käyttää laadukkaita materiaaleja.” Suunnittelualue sijaitsee välittömästi Järvenpääntien länsipuolella sijaitsevan Tuusulan Rantatien kulttuurimaiseman valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY 2009) läheisyydessä.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseolla ei ole Tuusulan Kirkonkylän kampuksen asemakaavasta ja asemaavan muutosehdotuksesta muuta huomautettavaa.

Lisätiedot

Petteri Kummala, tutkija, puhelin: 310 36940
petteri.kummala(a)hel.fi

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö